

G 3 Overdracht van schrift en communicatietechnieken

Uitwerking voor blinde kinderen

In dit hoofdstuk „Overdracht van schrift en communicatietechnieken“ concentreren we ons op het aspect **cultuurspecifieke technieken**.

Juist bij leerlingen die braille gebruiken, zijn er diverse manieren van kennisoverdracht te onderscheiden. Aan leerkrachten op de reguliere school worden in de alledaagse schoolpraktijk andere eisen gesteld.

Ook slechtziende kinderen behoeven een andere, d.w.z. aan hun gezichtsvermogen aangepaste benadering van geschreven tekst.

Zo moet er bijvoorbeeld bij de keuze van leerboeken en ander lesmateriaal (voor de gehele klas) op worden gelet dat de slechtziende leerlingen de gelegenheid krijgen in een eigen leertempo en zo nodig uit individueel aangepaste leerboeken te leren.

Deze module voor leerkrachten die werken met **blinde kinderen** heeft de volgende doelstellingen:

1. Vereisten en waarnemingsomstandigheden / voorwaarden voor het aanleren van de schrijftaal bij blinde kinderen
2. Methoden en media bij de overdracht van brailleschrift
3. Zwartschrift en/of brailleschrift – de problematiek van de communicatie technieken bij sterke slechtziendheid
4. Brailleschriftverwerving bij progressief blind geworden kinderen → vervangende communicatie techniek
5. Implementatie en vervaardiging van lees- en onderwijsmateriaal

Voor leerkrachten die werken met **slechtziende kinderen** zijn de onderstaande punten van belang:

1. Vereisten en waarnemingsomstandigheden / voorwaarden voor het aanleren van de schrijftaal bij slechtziende kinderen
2. Methoden en media bij de overdracht van lezen en schrijven
3. Zwartschrift en/of brailleschrift – de problematiek van de communicatie technieken bij sterke slechtziendheid
4. Vervaardiging van geschikt lees- en onderwijsmateriaal

Tijdens de bijscholing moeten de volgende onderwerpen aan de orde komen:

Voor de doelgroep 'leerkrachten die werken met **blinde kinderen**':

- a. Schriftsystemen voor blinden
- b. Systeem van Louis Braille
- c. Uitgebreide brailleschriftsystemen
- d. Computerbraille
- e. Educatieve software

Voor de doelgroep 'leerkrachten die werken met **slechtziende kinderen**':

- f. Media – eerste, tweede en aanvullende communicatie techniek – individuele keuze
- g. Schrijven en lezen m.b.v. de computer
- h. Educatieve software

Voorbeeld: **Uitleg van de letters van het braillealfabet**

Het doel van dit onderdeel is het de problematiek van de overdracht van het brilleschrift en de eenvoudigere productietechnieken van leermiddelen te leren kennen.

Volg-nr.	Inhoud	Methode	Media
1 90 min.	Theoretische introductie Systeem braille <ul style="list-style-type: none"> • Geschiedenis • Overdrachtsmethode • Lesmateriaal 	Voordracht	Sheets t.b.v. de voordracht, overheadprojector Bijlage G 3 a: Inhoudelijke voorstellen m.b.t. de voordracht
2 120 min.	Probleestelling Karakteristieke eigenschappen van het leerproces bij het aanleren van lezen en schrijven d.m.v. tasten <ul style="list-style-type: none"> • Analyseren van de verschillen in het leren lezen onder diverse waarnemingsomstandigheden 	Zelfervaring met behulp van blinddoek en namaakbril, werk in tweetallen	Insteekbord, leesbladen, video-opname Blinddoek Namaakbril
3 120-180 min.	Uitwerken van oplossingen Vervaardigen van een pagina van een individueel aangepast leerboek en van enkele leesbladen Uitwerken van voorstellen voor de organisatie van het werk in de klas	Zelfervaring Werk in kleine groepen	Toepassingsmateriaal (set), brailleenmachine, simulatiebrillen, blinddoeken, leermiddelen voor het lezen en schrijven van braille

<p>4</p> <p>(afhankelijk van het aantal deelnemers)</p> <p>ca. 20 min. per uitgewerkt product</p>	<p>Conclusie / samenvatting</p> <p>Presentatie van de uitgewerkte bladen en voorstellen</p>	<p>Discussie</p> <p>Presentatie van de resultaten van het groepswerk</p>	<p>Grafische voorstelling, sheets voor het vastleggen van de resultaten, overheadprojector</p>
--	--	--	--

Bijlage G 3 a

Voorstellen tot inhoudelijke structurering van de voordracht

Inleiding in de overdracht van het brailleschrift

- 1. Schrijfsysteem van Louis Braille**
- 2. Historisch overzicht**
- 3. Voordelen en nadelen van het systeem van Braille**
- 4. Voorwaarden voor het leren lezen en schrijven van braille**
 - Onderscheid maken bij het voelen
 - Celanalyse
 - Oriëntatie binnen tekstveld, binnen tekst, binnen regel
- 5. Methodiek en lesmateriaal in de voorbereidingsfase**
 - Zespunts-systeem
 - Bevordering van het tasten
 - Lesmateriaal voor het leren lezen
 - Lesmateriaal voor het leren schrijven
 - Criteria voor het vervaardigen van leesmateriaal
- 6. Methoden van leerprocesbegeleiding**